Eesti kunst 1938. a.

Kirjutanud ***Rudolf Paris.***

Kui aasta varem tekitasid silmapaistvat elevust üksikute kunstnike ülevaatenäitused, nagu E. Viiralti, H. Mugasto ja E. Adamsoni oma, siis möödunud aasta esimesel poolel äratasid tähelepanu väliskülaliste näituste arv, kunstiühing „Pallase" juubelinäitus ja Kujut. Kunstide Sihtkapitali näitused.

Kõige tugevamana oli meie kunstiline looming esindatud kunstiühingu „Pallas" 20. aastapäeva tähistamiseks korraldatud juubelinäitusel. Kuigi see kandis tavalise järjekorralise näituse ilmet ilma arenguloolise ülevaateta ja esitas vaid valimiku pallaslaste äsjavalminud töist, siis oli esinemisel ometi ilmne eesti graafikute ja maalijate paremiku kuulumine tänapäeval selle kunstikoondise ridadesse. Graafikuist domineeris seal E. Viiralt, kes üllatas uute söövitustrükkidega tiigreist ja joonististega lastest. Viiralti kõrval esines A. Laigo parima puugravöörina; N. Triik oli esitanud meeleolult laitmatu ja viimistluselt peene naisportree, nagu meie pole omalt vanameistrilt näinud juba aastaid. Maalijaist paistsid sellel näitusel silma V. Ormisson ja A. Bergmann, A. Johani oma autoportreega, K. Liimand olundimaaliliste lõuenditega ja N. Kummits meeleoluliste sotsiaalse varjundiga maalingutega. Üldiselt jättis kõnesolev näitus esinejate suhtes harukordselt pingelise hea mulje. Pallaslasist kujureist tundus sel näitusel „Pallase" endise liikme F. Sannamehe kõrval silmapaistvat kohta omandavat M. Saks, kes esines väljaspool kataloogi.

Huvitavuselt teises järjekorras olid Kultuurkapitali Kujut. Kunsti Sihtkapitali kunstinäitused. Esimene neist peeti suvel — juubelilaulupeo ja Võidupüha pidustuste ajal. Kuna „Pallase" juubelinäitusest osavõtjad esinesid sellel näitusel samade teostega, siis kujunes sihtkapitali näitus koos värskete lisandustega heaks eesti kunsti esinemiseks. Silmapaistvat uut tõid kõnesolevasse näitusse Kr. Raua joonistised ja A. Janseni portree T. Käärikust. Tähelepanu äratasid ka E. Adamsoni Tallinna vaated ja J. Võerahansu maastikud, olundimaal ja portree. Graafikas oli E. Viiralti toodangu kõrval märgata suuremat edu naiskunstnikul A. Bach'il. Olgu tähendatud, et A. Bach möödunud aasta esinemistega on omandanud silmapaistva koha eesti graafikapõllul. Kujureist esinesid sellel näitusel märkimisväärselt V. Mellik, F. Sannamees ja E. Jõesaar.

Teine Sihtkapitali näitus, nn. kunsti sügisnäitus, peeti

Eesti kroonika 1938, lk. 97